

ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROGRAMU CESTA KE STABILITĚ II (2002 - 2005)

CÍLE

Základním cílem programu bylo:

Pomoci neziskovým organizacím s vytvořením jejich vlastního fundraisingového portfolia, tj. pomoci jim při rozhodování, jaké zdroje jsou pro ně nejslibnější a jaký poměr jednotlivých zdrojů jim zajistí kýženou finanční stabilitu a nezávislost.

Prostřednictvím vzdělávání i grantové podpory pomoci neziskovým organizacím najít cestu k finančním zdrojům, které byly a jsou dosud využívány jen velmi málo. Z tohoto důvodu byla v programu věnována pozornost hlavně fundraisingu od jednotlivců, v menší míře získávání finančních prostředků od firem a samofinancování.

Pomoci neziskovým organizacím začít strategicky plánovat fundraising v souvislosti s ostatními aktivitami a kapacitou organizace, popřípadě prohloubit příslušné znalosti těch, kdo již s takovým plánováním začali. Jinými slovy, učit NNO tzv. fundraisingovému auditu.

Uvedených cílů se program snažil dosáhnout:

prostřednictvím workshopů, seminářů a konzultací, které vybraným NNO zprostředkovaly znalosti týkající se získávání dlouhodobé podpory a systematického plánování fundraisingových aktivit, prostřednictvím grantové podpory, která přímo podpořila fundraisingové aktivity vybraných NNO a přispěla tím k získávání zkušeností fundraisingem v českém prostředí, popřípadě NNO motivovala k dalšímu zdokonalování jejich fundraisingových programů, podporováním výměny a sdílení zkušeností účastníků programu a šíření získaného know-how, aby mohlo být využíváno i dalšími neziskovými organizacemi.

SLOŽKY

Program měl dvě navzájem propojené základní části, vzdělávací a grantovou. **Vzdělávací část** zahrnovala především workshopy a zlepšování přístupu k odborným konzultacím a byla k dispozici všem účastníkům vybraným do programu. **Grantová část** byla určena těm účastníkům, kteří v požadovaném termínu zpracovali Organizační a fundraisingový plán na následujících dvanáct měsíců, požádali o finanční podporu na jeho realizaci a uspěli v příslušném grantovém řízení.

K těmto základním složkám programu přistupovaly doplňkové aktivity zaměřené na šíření know-how v rámci neziskového sektoru. Jednou z nich byla podpora vzniku **Klubu fundraiserů** jakožto platformy pro další komunikaci účastníků v rámci programu i mimo něj. Jako cenný zdroj informací o fungování fundraisingu v českých podmínkách jistě poslouží **souhrny případových studií** zpracovávaných ke všem podpořeným projektům. Třetí cestou šíření informací je **publikační činnost** Nadace VIA.

ÚČASTNÍCI

Program "Cesta ke stabilitě II" byl určen organizacím, které byly odhodlány systematicky se věnovat fundraisingu s cílem vymanit se ze závislosti na státních a nadačních zdrojích a byly si vědomy toho, co takové úsilí obnáší ohledně vynaložení lidských i finančních zdrojů. Program byl proto zaměřen na práci s vyspělejšími organizacemi, které mají stále zaměstnance a byly s to doložit, že s fundraisingem z jiných než grantových zdrojů mají prokazatelnou zkušenost. Velký důraz byl kladen na osobu, která organizaci v programu reprezentovala – muselo jít o člověka, který má fundraising přinejmenším zčásti přímo v pracovní náplni a mohl vykázat úspěchy při jeho realizaci.

Účastníky programu tvořily **tři skupiny organizací**: skupina "absolventi", která vzešla z absolventů první fáze programu (11 organizací), skupina nově vybraných organizací - "noví" (20 organizací) a skupina "CEE Trust" (17 organizací). Některé organizace se účastnily jak vlastní „Cesty ke stabilitě“, tak přidruženého komponentu programu CEE Trust "Rozvoj individuálního dárcovství", v každé z nich však s jiným projektem.

Program byl koncipován tak, aby většina aktivit probíhala pro všechny skupiny organizací souběžně. **Vzdělávací část** byla společná pro všechny účastníky. Docházelo tak k žádoucím interakcím mezi fundraisery s různou měrou zkušeností a z různých organizací, a tudíž k jejich vzájemnému profesnímu i osobnímu obohacování. **Grantová část** se lišila pro jednotlivé skupiny ve výši a účelu použití rozdělovaných finančních prostředků. Realizace podpořených projektů probíhala opět souběžně. Organizace, které získaly grant, tak mohly sdílet své zkušenosti jak mezi sebou navzájem, tak i s ostatními účastníky programu.

POPIS PROGRAMU

Vzdělávací část

Workshopy

V rámci vzdělávací části měli účastníci programu možnost zúčastnit se následujících workshopů:

I. workshop proběhl ve dnech 23. - 25. září 2002 a byl zaměřen na **strategické plánování** fundraisingu (lektor: Finlay Craig, FC Consulting, Skotsko) a na **fundraising od individuálních dárců** (lektorka: Ludmila Baars, Greenpeace International, Nizozemí). Pozornost byla věnována též přípravě Organizačního a fundraisingového plánu (OFP), který tvoří nezbytnou součást žádosti o grant. Workshop byl zopakován v září 2003 pro fundraisery a organizace, kteří se k programu připojili až v roce 2003.

II. workshop se konal ve dnech 5. - 7. března 2003 a byl věnován **firemnímu fundraisingu** (lektori: Helena Varga a Balazs Sator, Civil Society Development Foundation, Maďarsko). Cílem workshopu bylo naučit NNO nalézat potenciální dárcé z řad podniků a rozvíjet s nimi efektivní vztahy.

III. workshop proběhl ve dnech 22. - 24. září 2003 a jeho tématem bylo **samofinancování neziskových organizací** (lektori: Joanna Messing a Éva Varga, NESST, Maďarsko). Zkušenosti slovenských NNO v oblasti samofinancování prezentoval Peter Gušťačík (PDCS - Partners for Democratic Change Slovakia). Účastníci workshopu obdrželi publikaci Příručka podnikání neziskových organizací (spoluautoři Joanna Messing a Peter Gušťačík, vydala organizace PDCS).

IV. workshop se uskutečnil ve dnech 16. - 17. září 2004. Jeden den workshopu byl věnován **právnímu a daňovému aspektům fundraisingu** (lektori: JUDr. Lenka Deverová, Ing. Jaromír Adamec), tématem druhého dne byla **péče o dárcé** a rozvíjení vztahu s dárci (lektorka: Hana Vosmířková).

V. workshop zaměřený na zlepšení a rozvinutí **prezentačních dovedností fundraiserů** se uskutečnil ve dnech 25.-26. října 2004 (lektoři: Jan Halász a Lenka Fasterová ze společnosti SMARTER Training&Consulting). Účastníci měli možnost díky mnoha interaktivním cvičením zlepšit své prezentační dovednosti a zároveň se dozvěděli mnohé o teorii a zásadách úspěšné prezentace.

VI. workshop věnovaný fundraisingové metodě přímého oslovení - **direct dialogue** - proběhl ve dnech 2. – 4. května 2005 (lektoři: Heino Nielsson, Greenpeace Dánsko, Jitka Nesrstová a Petra Kristyánová, Greenpeace ČR, Ota Kubinec, Hnutí DUHA – Přátelé Země ČR). Účastníci se dozvěděli, co všechno obnáší úspěšné využívání této metody, jaká jsou specifika českého prostředí, a vyzkoušeli si „recruitování“ potenciálních příznivců na vlastní kůži v praxi.

Semináře

Účastníci programu měli možnost zúčastnit se otevřených vzdělávacích seminářů pořádaných pro české NNO a firmy. Témata specificky zaměřených seminářů byla podle možností vybírána také na základě ohlasů, které Nadace VIA průběžně dostávala od účastníků programu Cesta ke stabilitě a jejichž potřebám se snažila vyjít vstříc. (*Podrobnosti viz v části Doplnkové aktivity – Semináře.*)

Konzultace

V rámci vzdělávací části programu se Nadace VIA snažila propagovat užitečnost spolupráce NNO s konzultanty-odborníky a zajistit účastníkům přístup k takovému konzultacím. V českém neziskovém sektoru konzultanti nebývají v oblasti fundraisingu využíváni dostatečnou měrou. Bývá to způsobeno jednak tím, že organizace mnohdy vhodné konzultanty neznají, jednak – hlavně u menších organizací – nedostatkem tzv. volných zdrojů, které by umožnily konzultanta zaplatit. Zatímco řešení prvního problému se program věnoval nepřímo, vzděláváním účastníků programu s cílem vychovat z některých budoucích konzultantů, druhý problém program řešil poskytováním finančních příspěvků na konzultace.

Všichni účastníci vzdělávací části programu, kteří vypracovali Organizační a fundraisingový plán (OFP), mohli v průběhu let 2002 – 2004 požádat o **příspěvek z Fondu technické asistence** na zajištění konzultací, které se týkaly přípravy OFP a jeho následné realizace.

K výběru odborných poradců je možné od května 2003 využívat **databázi konzultantů** vypracovanou Nadací VIA v rámci komponentu CEE Trust "Obec konzultantů", která funguje na internetové adrese www.nadacevia.cz/obeckonzultantu.

Stipendia

Dva vybraní účastníci programu obdrželi v dubnu 2003 stipendium na krátkodobé vzdělávání v zahraničí. V únoru 2004 se zúčastnili prestižního zahraničního workshopu o fundraisingu ve Vídni. (*Podrobnosti naleznete na adrese: www.nadacevia.cz/doc/stipendia.rtf*)

Grantová část

Podobně jako vzdělávání a konzultační podpora, i grantová část programu byla určena všem skupinám účastníků. Granty byly určeny především na pokrytí přímých nákladů spojených s fundraisingem, ale zčásti mohly být použity též na personální zajištění projektu, tj. na dílčí pokrytí platu fundraiserů.

Všichni účastníci vzdělávací části programu, kteří ve stanoveném termínu zpracovali Organizační a

fundraisingový plán na nadcházející rok, měli možnost ucházet se o nadační příspěvek na realizaci svých fundraisingových plánů. V rámci programu Cesta ke stabilitě II proběhla dvě grantová kola: První se uskutečnilo v prosinci 2002, druhé proběhlo v prosinci 2003.

V obou grantových kolech platila pro uchazeče o grant následující pravidla:

Účastníci ze skupiny „noví“ mohli získat grant v maximální výši 150 000,- Kč na realizaci fundraisingových aktivit zaměřených na získávání prostředků od jednotlivců a od firem a aktivit z oblasti samofinancování.

Účastníci ze skupiny „absolventi“ mohli získat grant na týž účel, avšak do výše 100 000,- Kč. Tato suma se skládala ze dvou složek: První splátku ve výši 50 000,- Kč účastníci získali, jakmile uspěli u hodnotící komise. Druhá byla poskytována v podobě tzv. „matchingového“ grantu. Výše této části grantu se odvíjela od čistého zisku, kterého se organizaci podařilo dosáhnout aktivitami v první části roku, a mohla dosáhnout maximálně dalších 50 000,- Kč. Byla tedy přímo závislá na efektivitě, s níž organizace dokázaly využít první splátku grantu.

Účastníci ze skupiny „CEE Trust“ mohli získat grant do výše 200 000,- Kč, a to výlučně na aktivity zaměřené na získávání prostředků od individuálních dárců – stálých příznivců.

Kritériem pro posouzení žádostí o grant byla kvalita předloženého Organizačního a fundraisingového plánu a dále kapacita a zkušenosti organizace. Přihlédnuto bylo také k aktivnímu přístupu ve vzdělávací části programu a ke schopnosti využít poznatků získaných v této části programu.

V prvním grantovém kole bylo přiděleno celkem 13 grantů, a to:

- 5 grantů ve skupině „noví“
- 3 granty ve skupině „absolventi“
- 5 grantů ve skupině „CEE Trust“

Ve druhém grantovém kole bylo přiděleno celkem 12 grantů, a to:

- 3 granty ve skupině „noví“
- 3 granty ve skupině „absolventi“
- 6 grantů ve skupině „CEE Trust“

Seznam podpořených organizací a projektů naleznete na dvou následujících internetových adresách: www.nadacevia.cz/programy/cks.shtml a www.nadacevia.cz/programy/cee_4_3.shtml.

Ke každému podpořenému projektu vypracoval nezávislý odborník případovou studii. Jejich zobecněné souhrny jsou zdrojem zajímavých dat a mnoha praktických zkušeností získaných během realizace fundraisingových projektů v českém prostředí (*viz dále Souhrny případových studií*).

Doplnkové aktivity

Vzdělávací a grantovou část programu doplňovaly aktivity, jejichž přínos zasahoval nejen přímé účastníky programu, ale také ostatní organizace v českém neziskovém sektoru. Jednalo se o organizaci otevřených seminářů, aktivity Klubu fundraiserů, vypracování a zveřejnění souhrnů případových studií a publikační činnost Nadace VIA. Na začátku roku 2004 bylo kromě uvedeného také uspořádáno setkání fundraiserů z Visegrádských zemí.

Semináře

Pro české NNO a firmy byly uspořádány následující otevřené semináře:

Sociální odpovědnost firem a médií (25. března 2003)
seminář pro firmy a NNO na téma “corporate social responsibility”

Ohlédnutí na cestě ke stabilitě (19. června 2003)

seminář pro NNO: prezentace zkušeností a výstupů z první fáze programu

Databáze dárců - Jak to chodí v praxi“ (21. listopadu 2003)

seminář pro NNO: sdílení zkušeností s fundraisingovými databázemi

Klub fundraiserů

Myšlenka Klubu fundraiserů vznikla již během první fáze programu a vzešla přímo od účastníků programu, kteří postrádali příležitost pro setkání a vzájemné sdílení zkušeností, nápadů a rad s kolegy fundraisery z jiných NNO. Neformální klub fundraiserů při Nadaci VIA vznikl v září 2002 a byl svými členy pojmenován "**KUFR**". Od vzniku klubu funguje jako hlavní nástroj komunikace mezi jeho členy společný **mailing list**. Příležitostně se členové se setkávají také osobně - dosud se uskutečnilo 5 setkání:

únor 2003

září 2003

září 2004

říjen 2004

květen 2005 – páté a zatím poslední ...

Souhrny případových studií

V souhrnech případových studií jsou shromážděny zobecněné informace a zkušenosti, které nasbíraly organizace podpořené v rámci grantové části programu i Nadace VIA během realizace podpořených projektů.

V současné době jsou k dispozici zobecněné souhrny případových studií k projektům, které byly realizovány v letech 2000-2001 (během první fáze programu Cesta ke stabilitě).

Souhrny případových studií jsou k dispozici k prezenčnímu zapůjčení v knihovně Nadace VIA nebo ke stažení na adrese: www.nadacevia.cz/programy/cks.shtml.

Publikace

K vzdělávací části programu přispívá také překladatelská a publikační činnost, již se Nadace VIA snaží zaplnit mezeru na trhu česky psaných odborných publikací pro neziskový sektor. V letech 2003 a 2005 byly přeloženy a s doplněním českých zkušeností a reálií vydány v podobě šanonu s vkládacími pracovními listy čtyři zahraniční publikace:

Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace (leden 2003)

- Michael Norton, The Worldwide Fundraiser's Handbook

Public Relations - Praktický průvodce pro neziskové organizace (únor 2003)

- Moi Ali, The Diy Guide to Public Relations

Péče o dárců (červenec 2005)

- Karen Gilchrist, Looking after your Donors

Fundraisingové databáze nejen pro začínající fundraisery (srpen 2005)

- Peter Flory, Building a Fundraising Database Using your PC

Setkání fundraiserů z Visegrádských zemí

Primárním cílem setkání, které proběhlo ve dnech 12.–13. února 2004 v Praze, bylo umožnit fundraiserům-praktikům i dalším odborníkům v oblasti fundraisingu z Visegrádských zemí navázat nové kontakty a vyměnit si zkušenosti. Setkání bylo věnováno především fundraisingu od jednotlivců, zejména fundraisingu po internetu a moderním metodám získávání stálých dlouhodobých dárců z řad široké veřejnosti. *(Další informace a souhrnné materiály ze setkání jsou k dispozici v anglickém jazyce na adrese: www.nadacevia.cz/obeckonzultantu/zajimavosti - viz zprávu s datem 4. 3. 2004.)*

INFORMACE O UKONČENÍ PROGRAMU

Program Cesta ke stabilitě II skončil k 31. červenci 2005 a zatím se neuvažuje o jeho pokračování.